

Σχολιασμός της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας σχετικά με το νέο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΕΧΠ-ΑΠΕ)

Γενικά Σχόλια

- Το Νέο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΕΧΠ-ΑΠΕ) δημοσιεύεται με **τεράστια και αδικαιολόγητη καθυστέρηση**, με αποτέλεσμα να έχουν ήδη διαμορφωθεί τετελεσμένα με εξαιρετικά αρνητικό πρόσημο για το φυσικό περιβάλλον της χώρας και με την κατάσταση να αναμένεται συνεχώς επιδεινούμενη, εφόσον παραμείνουν οι απαράδεκτες προβλέψεις - «παράθυρα» για τα έργα που μέχρι σήμερα έχουν υποβληθεί προς αδειοδότηση. Με τη δημοσίευση, μάλιστα, του σχεδίου κατέστη απολύτως σαφές πως η **καθυστέρηση αυτή ήταν απολύτως σκόπιμη και όχι απόρροια κάποιας εκλεπτυσμένης και σε βάθος ανάλυσης δεδομένων**, καθώς το περιεχόμενο της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικής Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) και της μελέτης Δέουσας Εκτίμησης (ΔΕ) είναι τόσο ανεπαρκές σε ανάλυση και ποιότητα, που κάλλιστα θα μπορούσε να είχε ολοκληρωθεί εντός ενός εξαμήνου – και όχι να έχουν περάσει σχεδόν 6 χρόνια.
- Η σχετική ανακοίνωση του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) αποτελεί στην πράξη μια «ομολογία ενοχής», ότι όλα αυτά τα χρόνια η πρόοδος που εκτυλισσόταν στην ανάπτυξη των ΑΠΕ γινόταν χωρίς κανόνες και σχεδιασμό, χωρίς να διασφαλίζεται η ορθολογική εγκατάσταση των ΑΠΕ, η προστασία του περιβάλλοντος και η δίκαιη κατανομή των ωφελειών. Με λίγα λόγια, **το «θαύμα» των ΑΠΕ που επικαλείται το ΥΠΕΝ είναι χτισμένο σε απολύτως σαθρά θεμέλια και έχει επιτευχθεί εις βάρος του φυσικού περιβάλλοντος και των αναγκών των τοπικών κοινωνιών.**
- Όπως ήταν αναμενόμενο, **το ΥΠΕΝ αποφεύγει να κάνει έστω και την παραμικρή αναφορά στο γεγονός ότι η αναθεώρηση του ΕΧΠ-ΑΠΕ ήταν υποχρεωτική προκειμένου να μην οδηγηθεί η Ελλάδα στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.** Πιο συγκεκριμένα, εδώ και 12 χρόνια (από το 2014) η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ανοίξει φάκελο παραβίασης της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για το περιβάλλον όσον αφορά την ανάπτυξη αιολικών σταθμών (ΑΣΠΗΕ) εντός των περιοχών NATURA, ενώ το 2023 απεστάλη από την Επιτροπή και αιτιολογημένη γνώμη (reasoned opinion) προς την Ελλάδα για άμεση συμμόρφωση. Έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον να παρατεθεί για μία άλλη φορά εδώ η ακριβής διατύπωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην εν λόγω αιτιολογημένη γνώμη:

«...το υφιστάμενο σχέδιο για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, το οποίο ονομάζεται «Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις

*Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας», είχε εγκριθεί χωρίς να έχει προηγουμένως διενεργηθεί τέτοια (σ.σ. δέουσα) εκτίμηση. Αυτό σημαίνει ότι **εγκρίνονται βάσει του σχεδίου έργα που δεν συμμορφώνονται με την ενωσιακή νομοθεσία**».*

Σημειώνεται, βέβαια, πως η παραπάνω εξέλιξη και κλιμάκωση δεν προήλθε αυτοβούλως από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αλλά **προκλήθηκε κατόπιν σωρείας καταγγελιών προς την Επιτροπή για την ανάπτυξη των αιολικών ΑΣΠΗΕ στην Ελλάδα, μεταξύ των οποίων και η καταγγελία των περιβαλλοντικών οργανώσεων Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης και ΚΑΛΛΙΣΤΩ**. Συμπερασματικά, το ΥΠΕΝ στην ουσία «ποιεί την ανάγκη φιλοτιμία» όταν υποστηρίζει πως η αναθεώρηση γίνεται από «σεβασμό στο περιβάλλον και μέριμνα για τις τοπικές κοινωνίες».

- Οι περιορισμοί που θέτει το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ φαίνονται με την πρώτη ματιά «αυστηροί», αλλά αυτό συμβαίνει αποκλειστικά επειδή συγκρίνεται αναπόφευκτα με το ισχύον Χωροταξικό Πλαίσιο, το οποίο δεν περιλάμβανε πρακτικά καμία πρόνοια για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Στην πραγματικότητα, όταν οι ρυθμίσεις του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ θεωρηθούν αυτοτελώς και λαμβάνοντας υπόψη την περιβαλλοντική υποβάθμιση που έχει ήδη συντελεστεί από την εφαρμογή του ισχύοντος Χωροταξικού, είναι εύκολο να διαπιστωθεί ότι αυτές **παραμένουν ανεπαρκείς για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από βαριές βιομηχανικές δραστηριότητες, όπως είναι η πλειονότητα των έργων ΑΠΕ**.
- Δεν είναι δυνατόν, επίσης, παρά να στηλιτευτεί η **διαρκής άρνηση του ΥΠΕΝ, σε βαθμό εμμονής πλέον, να χρησιμοποιηθούν στην χωροταξική πολιτική για τις ΑΠΕ επιστημονικά εργαλεία, όπως οι χάρτες ευαισθησίας άγριας ζωής**, που χρησιμοποιούνται κατά κόρον σε άλλες (όχι μόνο ευρωπαϊκές) χώρες. Παρά το γεγονός πως υπήρχε πολύς διαθέσιμος χρόνος από το 2020 να εκπονηθούν χάρτες ευαισθησίας για είδη που επιβεβαιωμένα είναι ιδιαίτερος ευαίσθητα στην εγκατάσταση έργων ΑΠΕ (π.χ. γύπες - αρπακτικά, νυχτερίδες, μεγάλα θηλαστικά για ΑΣΠΗΕ, είδη ψαριών και αμφιβίων για τους ΜΥΗΕ, υδρόβια και παρυδάτια πουλιά για ΦΣΠΗΕ), το ΕΧΠ-ΑΠΕ όχι απλά δεν περιέλαβε μία τέτοια εργασία κατά τη διαδικασία εκπόνησης, αλλά **δεν αξιοποίησε ούτε καν χάρτες ευαισθησίας ήδη διαθέσιμους από προγράμματα διατήρησης της Φύσης και επιστημονικές δημοσιεύσεις** για ευαίσθητα είδη (Μαυρόγυπας, Όρνιο, Καφέ Αρκούδα). Με δεδομένη την παραπάνω τεράστια ανεπάρκεια του ΕΧΠ-ΑΠΕ, φυσικά θα ήταν ουτοπικό να περιμένουμε να λάβουν υπόψη οι μελετητές (όπως φυσικά όφειλαν) τα θεσμοθετημένα με Υπουργικές Αποφάσεις (ΥΑ) Σχέδια Δράσης για είδη κοινοτικής προτεραιότητας ευαίσθητα σε επιπτώσεις από έργα ΑΠΕ, όπως οι γύπες, τα αυτόχθονα είδη πέστροφας, το Αγριόγιδο, η Καφέ Αρκούδα, η πεταλούδα Απόλλωνας κ.ο.κ.

- **Η πρόβλεψη, στις μεταβατικές διατάξεις, πως όλα τα έργα με «τυπική πληρότητα φακέλου» μέχρι τις 20.5.2026 δεν υπόκεινται στις ρυθμίσεις του νέου Χωροταξικού είναι απαράδεκτη και προκαλεί τεράστια στρέβλωση, καθώς ο όγκος των έργων που βρίσκεται σε αυτό το στάδιο είναι τόσο μεγάλος που είναι δυνατόν να υπερδιπλασιαστεί η εγκατεστημένη ισχύς σε ΑΠΕ μόνο με έργα που θα αδειοδοτηθούν με το – κατά τα αναφερθέντα από το ΥΠΕΝ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή – «προβληματικό, χωρίς κανόνες και σχεδιασμό» υφιστάμενο χωροταξικό καθεστώς. Αποτελεί, επίσης, **απαράδεκτη «πρωτοτυπία» το γεγονός ότι έρχεται σε διαβούλευση το σχέδιο χωρίς να γνωρίζει το ενδιαφερόμενο κοινό επακριβώς πόσα έργα εντάσσονται σε αυτή την «γκρίζα ζώνη».** Αυτό το σημαντικό έλλειμμα πληροφόρησης καθιστά ακόμα μεγαλύτερη ανάγκη την οριζόντια εφαρμογή των νέων χωρικών περιορισμών σε όλα τα μη αδειοδοτημένα περιβαλλοντικά έργα μέχρι τις 20.5.2026 – τα οποία έργα, άλλωστε, έχουν συλλήβδην και οριζόντια ευνοηθεί από την τεράστια καθυστέρηση δημοσιοποίησης του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ.**

Συμπερασματικά, στη βάση του προτεινόμενου σχεδίου ΚΥΑ, απαιτούνται κατ' ελάχιστο – και προτείνονται από την Ορνιθολογική – αλλαγές προς τις εξής κατευθύνσεις:

- **Αυστηρότεροι χωρικοί περιορισμοί για όλες τις τεχνολογίες ΑΠΕ** με στόχο τη διασφάλιση της προστασίας - μη περαιτέρω υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος. **Συμπερίληψη όλων των περιοχών NATURA και των Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά (ΣΠΠ) ως περιοχών αποκλεισμού** για την εγκατάσταση νέων έργων ΑΠΕ. Συμπερίληψη περιοχών εκτός προστατευόμενων περιοχών για είδη ευαίσθητα σε επιπτώσεις από έργα ΑΠΕ (όπως γύπες-αρπακτικά, νυχτερίδες, μεγάλα θηλαστικά, είδη ιχθυοπανίδας), όπως έχουν ήδη προκύψει ή θα προκύψουν από χαρτογράφηση ευαισθησίας.
- **Οριζόντια εφαρμογή των νέων** (ιδανικά αυστηρότερων από των ήδη προτεινόμενων) **χωρικών ρυθμίσεων για όλα τα μη αδειοδοτημένα έργα**, δηλαδή έργα που δεν έχουν λάβει ΑΕΠΟ ή ΠΠΔ μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης του Χωροταξικού Πλαισίου (20.5.2026).
- Εξαίρεση περιοχών – δημοτικών ενοτήτων που έχουν επιβαρυνθεί δυσανάλογα μέχρι σήμερα με εγκατάσταση έργων ΑΠΕ (Εύβοια, Βοιωτία, Θράκη, Θεσσαλία κ.α.)

Στη συνέχεια ακολουθεί εξειδικευμένος και αναλυτικός σχολιασμός επί συγκεκριμένων στοιχείων - προβλέψεων του ΕΧΠ-ΑΠΕ.

Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικής Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) και μελέτη Δέουσας Εκτίμησης (ΔΕ)

Αρχικά, η πρώτη σκέψη που αναπόφευκτα γεννάται από την επισκόπηση των δύο τευχών είναι η συσχέτιση του πενιχρού σε ποιότητα και απολύτως ανεπαρκούς σε περιεχόμενο

αποτελέσματος σε σχέση με τον χρόνο που έχει παρέλθει από την ανάθεση της μελέτης, δηλαδή τα 5,5 χρόνια. Πραγματικά, πρόκειται για μελέτες που, στη μορφή που εμφανίζονται, θα μπορούσαν κάλλιστα να ολοκληρωθούν σε διάστημα 6 μηνών. Παρά, λοιπόν, το γεγονός ότι υπήρχε μεγάλο διαθέσιμο χρονικό διάστημα για την ολοκλήρωση του συνόλου της μελέτης, αυτό **δεν αξιοποιήθηκε για να χρησιμοποιηθούν σύγχρονα αξιόπιστα επιστημονικά εργαλεία, όπως οι χάρτες ευαισθησίας άγριας ζωής**, κατεύθυνση που υποστηρίζεται τόσο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όσο και από τη Διεθνή Ένωση για τη Διατήρηση της Βιοποικιλότητας (IUCN). Και αν το να περιμένει κανείς να παραχθούν νέοι χάρτες ευαισθησίας μέσα από τη διαδικασία μελέτης εκπόνησης του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ μπορεί να θεωρηθεί πολύ προχωρημένο για τα δεδομένα της Ελλάδας, **το να αγνοούνται προκλητικά χάρτες ευαισθησίας που είναι διαθέσιμοι μέσω επιστημονικών δημοσιεύσεων και παραδοτέων ευρωπαϊκών προγραμμάτων Διατήρησης της Φύσης υποδηλώνει μόνο εμπάθεια, εμμονή και σκοπιμότητα**. Η προσέγγιση μπορεί κάλλιστα να αποδοθεί και στα δύο συμβαλλόμενα μέρη της μελέτης, δηλαδή το ΥΠΕΝ και τον ανάδοχο του έργου. Από τη μία, το ΥΠΕΝ έχει επανειλημμένα επιδείξει «αλλεργία» απέναντι στους χάρτες ευαισθησίας: για παράδειγμα αφαίρεσε τους χάρτες ευαισθησίας για την Καφέ Αρκούδα από την Υπουργική Απόφαση έγκρισης του σχετικού Σχεδίου Δράσης, ενώ στον πρόσφατο Νόμο 5299/2026 (ΦΕΚ 67/Α/5-5-2026), με τον οποίο ενσωματώθηκε η ευρωπαϊκή οδηγία RED III, αφαιρέθηκε το εδάφιο της οδηγίας που έκανε λόγο για τη χρήση χαρτών ευαισθησίας κατά τη διαδικασία καθορισμού των περιοχών επιτάχυνσης ΑΠΕ. Από την άλλη, το ανάδοχο μελετητικό σχημα έχει επανειλημμένα αποπειραθεί να «αποδυναμώσει» την χαρτογράφηση ευαισθησίας για το όρνιο σε μελέτες Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΕΟΑ) για ΑΣΠΗΕ, φυσικά με ασθενέστερα επιχειρήματα που αντικρούστηκαν σε όλες τις περιπτώσεις, οπότε είχε κάθε (ιδιοτελή) λόγο να μην κάνει χρήση χαρτών ευαισθησίας. Το μόνο που καταφέρνουν στο τέλος, ωστόσο, και τα δύο μέρη είναι να απαξιώνουν μία πολύ σημαντική διαδικασία και ουσιαστικά να «μικραίνουν» την Ελλάδα σε επίπεδο πολύ χαμηλότερο από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο σε αντίστοιχες διαδικασίες, απλά και μόνο για να εξυπηρετηθούν προσωπικές εμμονές και σκοπιμότητες.

Κατόπιν των παραπάνω, δεν προξενεί εντύπωση αλλά **αποτελεί εξόφθαλμη και πολύ σοβαρή παράλειψη ότι δεν γίνεται ούτε καν αναφορά** (πόσο μάλλον να ληφθούν υπόψη, ως υπήρχε η υποχρέωση) **στα θεσμοθετημένα με Υπουργικές Αποφάσεις Σχέδια Δράσης (ΣΔ) για είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος**, πολλά εκ των οποίων ειδών εμφανίζουν ιδιαίτερη ευαισθησία σε επιπτώσεις από την ανάπτυξη έργων ΑΠΕ. Από τα μέχρι σήμερα θεσμοθετημένα ΣΔ, οι προβλέψεις και τα δεδομένα για τουλάχιστον 7 εξ αυτών που αφορούν είδη ευαίσθητα σε ανάπτυξη έργων ΑΠΕ (Ασπροπάρης, πολύ-ειδικό ΣΔ για Όρνιο-Μαυρόγυπα-Γυαπετό, Καφέ Αρκούδα, πεταλούδα Απόλλων, Αγριόγιδο, αυτόχθονα είδη πέστροφας, πολυ-ειδικό ΣΔ για 10 είδη χειρόπτερων) θα έπρεπε να ενσωματωθούν στην ανάλυση του ΕΧΠ-ΑΠΕ και να υπάρξουν σχετικές πρόνοιες. Είναι πραγματικά εξοργιστικό να διαπιστώνει κανείς πως σε χωροταξικό σχέδιο που

δημοσιοποιεί το ΥΠΕΝ να απουσιάζουν πλήρως αναφορές και στοιχεία από άμεσα σχετιζόμενες Υπουργικές Αποφάσεις του ίδιου του ΥΠΕΝ, οι οποίες μάλιστα προβλέπουν ρητά να ενσωματώνονται οι ανάγκες διατήρησης των ειδών σε εθνικές και περιφερειακές πολιτικές (για παράδειγμα, στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας περιλαμβάνεται στους ειδικότερους στόχους «*Η θεσμική ενσωμάτωση της διατήρησης των γυτών σε εθνικές και περιφερειακές πολιτικές κατά προτεραιότητα σε περιοχές του Δικτύου NATURA 2000*»).

Από την εξέταση, επίσης, των ΣΜΠΕ – μελέτης ΔΕ προκύπτει ξεκάθαρα ότι αυτές **δεν έχουν συνυπολογίσει στην εκτίμηση των επιπτώσεων κανένα σενάριο σχετικά με την τύχη των έργων που έχουν υποβληθεί για αδειοδότηση και εκκρεμεί η ολοκλήρωσή τους**. Η όλη ανάλυση εμφανίζεται να γίνεται χωρίς να λαμβάνεται καθόλου υπόψη το ενδεχόμενο να αδειοδοτηθούν και να υλοποιηθούν τα έργα της «γκρίζας ζώνης», όπως προκύπτει και από το παρακάτω απόσπασμα (σελ. 128):

Με τον αναθεωρημένο σχεδιασμό του ΕΧΠ λοιπόν, οι πιέσεις στους στόχους διατήρησης των περιοχών του δικτύου Natura και οι επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα είναι μικρές και πολύ μικρότερες από αυτές με το υφιστάμενο ΕΧΠ. Συνυπολογίζοντας και τα λοιπά μέτρα του νέου ΕΧΠ, αλλά και τα μέτρα της ΣΜΠΕ και της παρούσας, προκύπτει με σημαντική βεβαιότητα, ότι η ακεραιότητα των τόπων προστασίας του δικτύου και οι στόχοι διατήρησης δεν θα θιγούν σημαντικά.

Όπως αναφέρθηκε, ωστόσο, και προηγουμένως, υπάρχει ένα πολύ σημαντικός όγκος έργων με «έλεγχο τυπικής πληρότητας», για τα οποία η τρέχουσα πρόβλεψη είναι να μην υπόκεινται στις ρυθμίσεις του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ και ενδέχεται να αδειοδοτηθούν. Σε αυτή την περίπτωση, γίνεται απολύτως κατανοητό πως η παραπάνω «διαπίστωση» της μελέτης ΔΕ δεν έχει την παραμικρή αξιοπιστία και η δήθεν «σημαντική βεβαιότητα ότι η ακεραιότητα των τόπων προστασίας του δικτύου και οι στόχοι διατήρησης δεν θα θιγούν σημαντικά» είναι παντελώς ανυπόστατη. Αντί να καταφεύγει σε επιτόλαιες μεγαλοστομίες, η μελέτη ΔΕ θα έπρεπε να αναφέρει επακριβώς πόσα και ποια έργα, σε ποιες θέσεις και με πόση συνολική ισχύ βρίσκονται σε αυτή τη «γκρίζα ζώνη» και να γίνει εκτίμηση των επιπτώσεων με βάση αληθοφανή σενάρια (π.χ. υλοποίηση Χ ποσοστού αυτών των έργων και σε τόσες περιοχές NATURA). Ελλείψει αυτής της ανάλυσης, η μελέτη ΔΕ παραμένει σε ένα «μαθητικό» επίπεδο του τύπου «οι ρυθμίσεις είναι πιο αυστηρές, αρά θα ωφεληθεί το περιβάλλον», το οποίο όμως απέχει έτη φωτός από τις απαιτήσεις που οφείλει να έχει μία τέτοια διαδικασία.

Κάτι ανάλογο συμβαίνει, επίσης, και με τα μέτρα μετριασμού που «προτείνει» η μελέτη ΔΕ, τα οποία παρατίθενται ξερά ως χρυσές λύσεις, χωρίς παραπομπές τεκμηρίωσης και χωρίς καμία ποσοτική ανάλυση. Η μελέτη βρήκει γενικών και μη στοιχειοθετημένων αναφορών όπως η ακόλουθη (σελ. 180):

Με την λήψη κατάλληλων μέτρων, όπως η τοποθέτηση αποτρεπτικών παραγόντων ή η σήμανση των πτερυγίων της Α/Γ με τη χρήση διακριτών χρωμάτων ώστε να είναι πιο ευδιάκριτες από τα πουλιά, οι επιπτώσεις μπορούν να αποφευχθούν και να περιοριστούν

Η μελέτη ΔΕ αυθαίρετα και χωρίς καμία καν παραπομπή τεκμηρίωσης έχει «καταλήξει» πως «η σήμανση των πτερυγίων της Α/Γ με τη χρήση διακριτών χρωμάτων» είναι ένα αποτελεσματικό μέτρο μείωσης των προσκρούσεων πουλιών σε ανεμογεννήτριες, τη στιγμή που αυτή το πειραματικό μέτρο είναι ζήτημα αν έχει εφαρμοστεί σε περισσότερες από 2-3 περιπτώσεις! Ανάλογα, σε άλλο σημείο παρατίθεται ακόμα μία αυθαίρετη διαπίστωση (σελ. 180):

Από την άλλη, η αύξηση του μεγέθους συνοδεύεται από μείωση του πλήθους των Α/Γ, που εκτιμάται ότι μειώνει τον ενδεχόμενο αριθμό προσκρούσεων

Φυσικά ούτε εδώ παρατίθεται καμία παραπομπή τεκμηρίωσης και γίνεται επίκληση της απλοϊκής λογικής «λιγότερες ανεμογεννήτριες, μικρότερος κίνδυνος». Όπως έχει, ωστόσο, τεκμηριωθεί σε αρκετές περιπτώσεις (π.χ. ΑΣΠΗΕ σε Οξυιά, Σκύρο κ.α.), **η μείωση του αριθμού των ανεμογεννητριών με διατήρηση της συνολικής ισχύος οδηγεί σε σημαντική αύξηση της συνολικής επιφάνειας σάρωσης των ανεμογεννητριών** ενός δεδομένου ΑΣΠΗΕ, δηλαδή αύξηση της επιφάνειας εντός της οποίας μία πτήση μπορεί να αποβεί θανατηφόρα. Αυτό το γεγονός καθιστά από μόνο του ελάχιστα αξιόπιστη την παραπάνω διατύπωση, εφόσον δεν υπάρχουν στοιχεία να το πιστοποιήσουν και λαμβάνοντας υπόψη την ήδη γνωστή πληροφορία ότι, με βάση την οικολογία των πουλιών μίας περιοχής, η χωροθέτηση των ανεμογεννητριών ενός ΑΣΠΗΕ μπορεί να είναι πιο σημαντικός παράμετρος επιπτώσεων και από τον αριθμό τους.

Συμπερασματικά, με βάση τις πιο πάνω ενδεικτικές αναφορές, θεωρούμε πως η ΣΜΠΕ – μελέτη ΔΕ του ΕΠΧ-ΑΠΕ είναι **ιδιαίτερα ανεπαρκής σε επιστημονική τεκμηρίωση, επιφανειακή και απλοϊκή** ως προς τις αναλύσεις και διαπιστώσεις της, συνολικά μέτριας προς χαμηλής ποιότητας και **οπωσδήποτε ιδιαίτερα αναντίστοιχης της σημασίας και του ειδικού βάρους ενός Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου.**

Σχέδιο ΚΥΑ ΕΧΠ-ΑΠΕ

Στη συνέχεια σχολιάζονται οι εξής επιλεγμένες προβλέψεις του ΕΧΠ-ΑΠΕ:

- *Αποκλείεται η χωροθέτηση αιολικών ιδίως εντός των Ζωνών Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ), εκτός εάν, σωρευτικώς, επιτρέπεται από την αντίστοιχη εγκεκριμένη ΕΠΜ και το αιολικό δυναμικό υπερβαίνει τα 7,5 m/sec, σύμφωνα με τον αιολικό χάρτη που τηρείται από την Ρ.Α.Α.Ε.Υ.*

Οι αιολικοί σταθμοί αποτελούν δραστηριότητα η οποία είναι ασύμβατη με την προστασία της ορνιθοπανίδας εντός των περιοχών που έχουν οριστεί για την προστασία των πουλιών, δηλαδή τις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του Δικτύου NATURA, αλλά και των Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά (ΣΠΠ) – Important Bird Areas (IBA), οι οποίες αποτελούν το επιστημονικό υπόβαθρο για τον καθορισμό των ΖΕΠ. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε πως στα Τυποποιημένα Έντυπα Δεδομένων (ΤΕΔ) – Standard Data Forms (SDF) των περιοχών NATURA – ΖΕΠ, η Απειλή/Πίεση «Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας» καθορίζεται ως Υψηλής ή Μέτριας Σημαντικότητας στο 88% των ΖΕΠ (182 από τις 207). Παράλληλα, εντός των ΖΕΠ εμπύπτουν ήδη συνολικά 860 ανεμογεννήτριες σε καθεστώς άδειας λειτουργίας – άδειας εγκατάστασης (στοιχεία Οκτωβρίου 2025), δηλαδή 23,1 % όλων των ανεμογεννητριών σε καθεστώς άδειας λειτουργίας – άδειας εγκατάστασης στην Ελλάδα, ενώ οι αντίστοιχοι αριθμοί για τις ΣΠΠ είναι 1042 α/γ (29,2% του συνόλου). Τα παραπάνω στοιχεία δείχνουν ότι η συγκεκριμένη δραστηριότητα έχει ήδη επιβαρύνει δυσανάλογα και υποβαθμίσει τη συνολική κατάσταση του δικτύου των ΖΕΠ/ΣΠΠ στη χώρα. Κατά συνέπεια, η οριζόντια απαγόρευση εγκατάστασης ανεμογεννητριών σε ΖΕΠ και ΣΠΠ είναι επιβεβλημένη, χωρίς αστερίσκους και παράθυρα που δεν έχουν κανένα επιστημονικό έρεισμα και δεν συμβαδίζουν με το όλο σκεπτικό της προωθούμενης αναθεώρησης. Πράγματι, η σωρευτική προϋπόθεση που εισάγει το σχέδιο δεν έχει στέρεα λογική, καθώς προτάσσει το κριτήριο της απόδοσης ενός ΑΣΠΗΕ (και επομένως της οικονομική απόδοσης για τον φορέα του έργου) από την προστασία της Φύσης και κατά την κρίση μας «φωτογραφίζει» συγκεκριμένες περιοχές με αυξημένο επενδυτικό ενδιαφέρον, όπως οι ΖΕΠ της Εύβοιας και της Θράκης. Παράλληλα, δεδομένου ότι η προσέγγιση των διαφόρων ΕΠΜ ως προς τη ρύθμιση των δραστηριοτήτων δεν είναι ενιαία αλλά εμφανίζει σημαντικές αποκλίσεις (π.χ. η ΕΠΜ Θεσσαλίας πρακτικά επιτρέπει τη χωροθέτηση ΑΠΕ σχεδόν στο 90% της έκτασης των περιοχών NATURA της Περιφέρειας!), η προϋπόθεση που τίθεται εδώ δεν διασφαλίζει επ’ ουδενί την απαιτούμενη προστασία για τις ΖΕΠ.

Σε κάθε περίπτωση, απαιτείται διόρθωση της φράσης ως προς το αιολικό δυναμικό και να προστεθεί ο προσδιορισμός «μεσοσταθμικά» για να αποφευχθούν παρερμηνείες εκ του πονηρού.

Επιπρόσθετα, όσον αφορά τις **Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (ΣΠΠ)**, αυτές πρέπει να αποτελέσουν επίσης περιοχές αποκλεισμού εγκατάστασης ΑΣΠΗΕ, καθώς αφενός αποτελούν την επιστημονική βάση για τον καθορισμό των Ζωνών Ειδικής Προστασίας του Δικτύου NATURA, αφετέρου επειδή, σύμφωνα με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ 1542/2017), οι ΣΠΠ που δεν έχουν χαρακτηριστεί πρέπει να απολαμβάνουν και αυστηρότερη προστασία από τις ΖΕΠ, καθώς πληρούν τα κριτήρια για κήρυξη ως ΖΕΠ αλλά δεν απολαμβάνουν αυτό το καθεστώς. Με βάση αυτό το σκεπτικό, άλλωστε, έχει εξισωθεί το καθεστώς των ΣΠΠ με των ΖΕΠ κατά την

αδειοδότηση των έργων ΑΠΕ (υπάρχει κοινή υποχρέωση εκπόνησης και υποβολής Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης).

- *Αποκλείεται η χωροθέτηση αιολικών ιδίως εντός των νησιών με έκταση μικρότερη από 300 τ.χλμ., εκτός εάν εξυπηρετούνται αποκλειστικώς δημόσιες υποδομές (π.χ. εγκαταστάσεις αφαλάτωσης) ή κρίνεται αναγκαίο για την ασφάλεια του συστήματος, ανεξαρτήτως ιδιοκτησιακού καθεστώτος της εγκατάστασης*

Αρχικά, η συγκεκριμένη πρόβλεψη χρειάζεται αναλυτική επεξήγηση σε σχέση με τις εξαιρέσεις που θέτει, καθώς έχει παρατηρηθεί πολλές φορές να διαστέλλεται αυθαίρετα η ερμηνεία διάφορων όρων, όπως στη συγκεκριμένη περίπτωση οι «δημόσιες υποδομές» και η «ασφάλεια του συστήματος». Απαιτείται να υπάρξει σαφής διευκρίνιση-αναφορά των περιπτώσεων που εμπίπτουν σε αυτές τις εξαιρέσεις.

Όσον αφορά τα νησιά άνω των 300 τ.χλμ., αν και μεγαλύτερου μεγέθους δεν παύουν να συνεχίζουν να παρουσιάζουν τα χαρακτηριστικά και τους περιορισμούς της νησιωτικότητας, όπως και τα μικρότερα νησιά, κατά συνέπεια **δεν δικαιολογείται η απουσία οποιασδήποτε πρόβλεψης για αυτά σε σχέση με την εγκατάσταση αιολικών σταθμών**. Καθώς είναι γνωστό πως υπάρχουν φαραωνικά σχέδια για εγκατάσταση μεγάλου αριθμού ανεμογεννητριών στα νησιά του Βόρειου Αιγαίου και των Κυκλάδων (Λέσβος, Λήμνος, Χίος, Ικαρία, Άνδρος, Νάξος), η συγκεκριμένη διάταξη αφήνει εντελώς απροστάτευτα τα νησιά αυτά από την υλοποίηση έργων που θα αλλοιώσουν μόνιμα τον χαρακτήρα και το εύθραυστο φυσικό τους περιβάλλον. Για τα νησιά άνω των 300 τ.χλμ. θα πρέπει να επιτρέπεται η εγκατάσταση ΑΠΕ **μόνο** προς την κατεύθυνση της **ενεργειακής αυτονομίας** των νησιών, στη βάση συγκεκριμένων μελετών επί των ενεργειακών αναγκών τους.

- *Τυχόν παρέκκλιση από τις περιοχές αποκλεισμού, εφ' όσον έχει προβλεφθεί ειδικότερη επιφύλαξη, πρέπει να τεκμηριώνεται επαρκώς στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής εκτίμησης.*

Η συγκεκριμένη φράση πρέπει οπωσδήποτε να απαλειφθεί χωρίς καμία υποσημείωση και να είναι απολύτως σαφές πως **καμία παρέκκλιση δεν επιτρέπεται από τις περιοχές αποκλεισμού**. Η φράση «πρέπει να τεκμηριώνεται επαρκώς στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής εκτίμησης» συνοψίζει μία από τις μεγαλύτερες παθογένειες της ελληνικής Διοίκησης, ότι μπορεί το οποιοδήποτε στέλεχος της Διοίκησης να κρίνει με υποκειμενικά (ενδεχομένως και ιδιοτελή) κριτήρια ως «επαρκή» την τεκμηρίωση που παράσχει κάποιος φορέας εκμετάλλευσης ΑΠΕ και να ορίσει ως αποδεκτή την παρέκκλιση από τις περιοχές αποκλεισμού. **Η συμπερίληψη της συγκεκριμένης**

πρόβλεψης ευνοεί την αδιαφάνεια, τη διενέργεια δοσοληψιών και αποτελεί περίπτωση κακής νομοθέτησης.

- *«Επιπρόσθετα, δίδονται οι παρακάτω κατευθύνσεις ... καθώς και η γενικότερη υποβάθμιση του περιβάλλοντος».*

Οι «κατευθύνσεις» που δίνονται σε αυτό το τμήμα του προσχεδίου ΚΥΑ είναι πραγματικά άνευ νοήματος όσο δεν υπάρχει πλήρης δεσμευτικότητα για την εφαρμογή τους. Η συσσωρευμένη εμπειρία από την ενασχόληση μας με το συγκεκριμένο ζήτημα εδώ και τουλάχιστον 15 χρόνια έντονης δραστηριότητας εγκατάστασης ΑΣΠΗΕ στην Ελλάδα έχει αποδείξει ότι η Διοίκηση ούτε μπορεί, ούτε έχει τη διάθεση να επιβάλλει, αλλά και να ελέγξει και να διασφαλίσει την εφαρμογή αυτών των κατευθύνσεων από τους φορείς εκμετάλλευσης, που σε δεκάδες περιπτώσεις (με σχετική ασφάλεια θα μπορούσαμε να πούμε «σε όλες») αδιαφορούν πλήρως στο ελαχιστοποιήσουν την περιβαλλοντική υποβάθμιση και εστιάζουν στο να ελαχιστοποιήσουν το δικό τους κόστος.

- *Η μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΕΟΑ) η οποία εκπονείται για τα έργα εντός των περιοχών NATURA σύμφωνα με τη νομοθεσία, θα πρέπει να συνεκτιμά και την ύπαρξη σημαντικών περιοχών για τα πουλιά (ΣΠΠ). Για την περίπτωση χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων εκτός του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών, όπου εντοπίζεται σημαντική περιοχή για τα πουλιά (ΣΠΠ), θα πρέπει ο φάκελος της περιβαλλοντικής αδειοδότησης να περιλαμβάνει μελέτη η οποία θα εστιάζει στην ορνιθοπανίδα κατά τα πρότυπα της ΕΟΑ.*

Εδώ επισημαίνεται (ως «καινοτομία»;) μία διάταξη που ισχύει εδώ και 10 χρόνια, καθώς βάσει του Νόμου 4296/2014 η εκπόνηση μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΕΟΑ) για ΑΣΠΗΕ εντός ΣΠΠ, αλλά εκτός ΖΕΠ, είναι υποχρεωτική. Σε κάθε περίπτωση, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως η εξαίρεση των ΣΠΠ από εγκατάσταση αιολικών είναι επιβεβλημένη.

- **ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ, ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΜΙΚΡΩΝ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΜΥΗΕ)**

Το προτεινόμενο σχέδιο είναι ιδιαιτέρως και αδικαιολόγητα ευνοϊκό για τα ΜΥΗΕ, τα οποία δεν υπολείπονται καθόλου σε περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Η προστασία της ορεινής ζώνης και των προστατευόμενων περιοχών, που εισάγεται ως κριτήριο για τη χωροθέτηση για τις άλλες δύο τεχνολογίες (αιολικά, Φ/Β) πρέπει να ισχύσει ασφαλώς και για τα ΜΥΗΕ. Κατ' αναλογία με τους περιορισμούς για τα αιολικά, πρέπει να υπάρξει υψομετρικός περιορισμός στην εγκατάσταση ΜΥΗΕ, με προτεινόμενο όριο τα 1.000 m,

δηλαδή να μην υπάρχει δυνατότητα εγκατάστασης ΜΥΗΕ στα εξαιρετικά ευαίσθητα ορεινά ρέματα και φυσικά να προστατευτεί η ορεινή ζώνη από τα συνοδά έργα και παρεμβάσεις (π.χ. διανοίξεις δρόμων, τσιμεντοπαποθέσεις) που προκαλούν περιβαλλοντική αλλοίωση και υποβάθμιση. Αντίστοιχος περιορισμός θα πρέπει να υπάρξει και ως προς τις περιοχές NATURA, οι οποίες πρέπει να οριστούν ως περιοχές αποκλεισμού εγκατάστασης ΜΥΗΕ.

- *Ορίζονται οι ακόλουθες περιοχές αποκλεισμού για τη χωροθέτηση ΜΥΗΕ, ως εξής:*
 - 2) *Ζώνες απολύτου προστασίας της φύσης και ζώνες προστασίας της φύσης του ν. 1650/1986 όπως ισχύει, συμπεριλαμβανομένων των Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας (Υγρότοποι Ραμσάρ).*
 - 3) *Μικροί νησιωτικοί υγρότοποι, όπως οι τελευταίοι καθορίζονται στο από 12-6-2012 π.δ. (ΑΑΠ 229).*

Για την αποτελεσματική προστασία των υγροτόπων Ραμσάρ και των νησιωτικών υγροτόπων είναι προφανές πως δεν επαρκεί να οριστούν μόνο οι υγροτοπικές εκτάσεις ως ζώνες αποκλεισμού, **αλλά και τα υδάτινα σώματα (ποταμοί, ρέματα) τα οποία τροφοδοτούν τους υγρότοπους**, καθώς έτσι κι αλλιώς εντός των υγροτόπων σπάνια υπάρχουν κατάλληλες συνθήκες ανάπτυξης ΜΥΗΕ. Ειδικά για τους μικρούς νησιώτικούς υγρότοπους, η απαγόρευση εγκατάστασης ΜΥΗΕ στα υδάτινα σώματα που τους τροφοδοτούν πρέπει να είναι απόλυτη, καθώς σε αντίθετη περίπτωση, λόγω των εγγενών χαρακτηριστικών τους (μικρές ποσότητες νερού, σε ξηρές περιοχές), **τίθεται σε κίνδυνο η ίδια η διατήρησή τους.**

- **ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ, ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**

Για τις μεμονωμένες εγκαταστάσεις αποθήκευσης ενέργειας δεν υπάρχει απολύτως καμία σκοπιμότητα να χωροθετούνται εντός προστατευόμενων περιοχών (περιοχών NATURA και ΣΠΠ), αλλά θα πρέπει να αποφεύγονται ακόμα και θέσεις με φυσική βλάστηση, αφού η χωροθέτησή τους δεν σχετίζεται με κάποιο χαρακτηριστικό του χώρου (αιολικό δυναμικό, υδάτινα σώματα). Η χωροθέτησή τους θα πρέπει να γίνεται σε αποκλειστικά σε διαταραγμένες – ημιφυσικές θέσεις, ιδανικά εντός θεσμοθετημένων περιοχών βιομηχανικής δραστηριότητας και φυσικά η διασύνδεσή τους με έργα ΑΠΕ θα πρέπει να είναι μέσω υπογειοποιημένων γραμμών, κατ' ελάχιστο στα τμήματα που διέρχονται εντός περιοχών NATURA και ΣΠΠ.

- **ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

9. Φάκελοι ΜΠΕ έργων που έχουν υποβληθεί στις αρμόδιες υπηρεσίες και έχουν λάβει έγκριση τυπικής πληρότητας έως 20 Μαΐου 2026, συνεχίζουν να αξιολογούνται κατά τη διαδικασία έγκρισης ή μη της ΜΠΕ και έκδοσης ΑΕΠΟ, σύμφωνα με τις διατάξεις που ίσχυαν πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας.

Η παρούσα διάταξη αλλοιώνει πλήρως το πνεύμα και την ουσία όλης της αναθεώρησης του ΕΧΠ-ΑΠΕ, αφού «επιτρέπει» σε πολλές δεκάδες έργα για τα οποία εκκρεμεί η αδειοδότησή τους να αποδεσμευτούν από τους περιορισμούς που θέτει το σχέδιο. Αρχικά σημειώνεται ότι είναι εντελώς **απαράδεκτο** και αποτελεί τεράστιο έλλειμμα του σχεδίου **το γεγονός ότι δεν παρατίθεται με ακρίβεια ο αριθμός των έργων και η συνολική ισχύς τους ανά τεχνολογία για τα οποία ισχύει αυτή η συνθήκη** («έλεγχος πληρότητας έως 20 Μαΐου 2026»). Με αυτόν τον τρόπο, το ενδιαφερόμενο κοινό δεν μπορεί να γνωρίζει εάν πρόκειται για λίγες περιπτώσεις έργων χωρίς ουσιαστική επίδραση στο τελικό αποτέλεσμα ή αν πρόκειται (όπως είναι η πραγματικότητα) για έναν πολύ μεγάλο αριθμό έργων από όλες τις τεχνολογίες (η συνολική ισχύς των οποίων εκτιμάται ότι μπορεί να φτάνει ή να ξεπερνάει τα 10 GW!), τα οποία καθώς δεν υπόκεινται στις προβλέψεις του αναθεωρημένου σχεδίου καθιστούν τους καλούμενους «αυστηρούς περιορισμούς» άνευ πραγματικής ουσίας. Ανάμεσα στα έργα που έχουν περάσει «τυπικό έλεγχο πληρότητας» υπάρχουν δεκάδες περιπτώσεις τελεματωμένων έργων λόγω παραλείψεων από τους φορείς εκμετάλλευσης ή/και έργα τα οποία έχουν απωλέσει τη Βεβαίωση Παραγωγού, για τα οποία όμως οι αδειοδοτούσες αρχές (κυρίως ΔΙΠΑ/ΥΠΕΝ και Αποκεντρωμένες Διοικήσεις) αδικαιολόγητα και ουσιαστικά αυθαίρετα έχουν αποφύγει να ολοκληρώσουν τη διαδικασία αδειοδότησης, μέσω απόρριψης του φακέλου. Με αυτόν τον τρόπο, παραμένουν ανοιχτά και σε καθεστώς «ελέγχου τυπικής πληρότητας» έργα που έχουν υποβληθεί 2 ή και περισσότερα χρόνια πριν.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση του τεράστιου ΑΣΠΗΕ ισχύος **300 MW στη νότια Σκύρο**, ένα νησί που λόγω μεγέθους (μικρότερο από 300 τ.χλμ.) εξαιρείται εφεξής από την εγκατάσταση ανεμογεννητριών, σύμφωνα με το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ. Ο φάκελος του συγκεκριμένου έργου υποβλήθηκε για αδειοδότηση το 2022, οπότε και ελέγχθηκε ως «τυπικά πλήρης» και στάλθηκε για γνωμοδοτήσεις από τις υπηρεσίες και βγήκε σε δημόσια διαβούλευση. Τους επόμενους μήνες εκδόθηκαν **αρνητικές γνωμοδοτήσεις** από ΟΦΥΠΕΚΑ και Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας του ΥΠΕΝ και **ουσιαστικά από τον Μάιο του 2023 η διαδικασία αδειοδότησης είναι στάσιμη και παραμένει ανενεργή για περισσότερα από 3 χρόνια** (δεν έχουν εκδοθεί νέες γνωμοδοτήσεις, ούτε η εταιρεία έχει υποβάλλει νέα στοιχεία). Αντί, όμως, η Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΙΠΑ) του ΥΠΕΝ όλο αυτό το διάστημα να έχει βγάλει **απόφαση απόρριψης του έργου**, όπως θα ήταν λογικό με βάση τα υπάρχοντα δεδομένα, **κρατάει αδικαιολόγητα τον φάκελο αδειοδότησης «ανοιχτό»**, με αποτέλεσμα το έργο τελικά να υπόκειται, εάν ισχύσει η εν λόγω πρόβλεψη, στο υφιστάμενο χωροταξικό καθεστώς.

Συμπερασματικά, **δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η συγκεκριμένη διάταξη, ως έχει, είναι απολύτως προβληματική και αποτελεί «δώρο» προς τους φορείς εκμετάλλευσης και δεν συνάδει ούτε κατ' ελάχιστο με το πνεύμα περί ανάγκης «κανόνων, σχεδιασμού και ισορροπίας» που ευαγγελίζεται το ΥΠΕΝ.** Αντίθετα αφήνει ένα τεράστιο πεδίο για μετέπειτα μεθοδεύσεις και ρυθμίσεις που μπορεί να ευνοήσουν τους φορείς εκμετάλλευσης, όπως συνέβη πρόσφατα με τη νομοθετική ρύθμιση στον Νόμο 5299/2026 για αναβίωση αδειών παραγωγής για ΜΥΗΕ που έχουν παύσει, ενώ φορείς έργων ΑΠΕ, μάλιστα, έχουν ήδη θρασύτατα ζητήσει ήδη να προβλεφθεί η αναβίωση Βεβαιώσεων Παραγωγού στο ΕΧΠ-ΑΠΕ. Και για λόγους διαφάνειας και αξιοπιστίας, επομένως, η πρόβλεψη αυτή δεν δύναται να μείνει ως έχει.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι έργα για τα οποία δεν παρουσιάζεται κάποιο εμπόδιο στην αδειοδότησή τους λαμβάνουν άδεια σε διάστημα μερικών μηνών, θεωρούμε ότι **η διάταξη αυτή δεν μπορεί να έχει ισχύ για έργα για τα οποία ο «έλεγχος πληρότητας» έλαβε χώρα παραπάνω από 6 μήνες πριν την ημερομηνία δημοσιοποίησης του σχεδίου (20.12.2025):** για τα έργα αυτά πρέπει να εκκινήσει διαδικασία μαζικής εκκαθάρισης – ολοκλήρωσης διαδικασιών αδειοδότησης, όπως για παράδειγμα η αυτόματα απόρριψη των έργων ΑΠΕ για τα οποία έχει ανακληθεί ή παυθεί η Βεβαίωση Παραγωγού, καθώς και έργα για τα οποία δεν έχει υπάρξει καμία κινητικότητα το τελευταίο τρίμηνο (θεωρείται πλέον ως ανενεργή η διαδικασία αδειοδότησης), με παράλληλο έλεγχο της συμβατότητάς τους με τις προβλέψεις του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ, διαδικασία που θα συντομεύσει την εκκαθάριση του τοπίου των ΑΠΕ, προς όφελος της προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Για τα έργα που υποβλήθηκαν εντός του τελευταίου εξαμήνου, πρέπει άμεσα να πραγματοποιηθεί έλεγχος συμβατότητας με τις προβλέψεις του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ και να τροποποιηθούν κατάλληλα οι αιτήσεις με αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης. Συνοπτικά, **από τη στιγμή που η Διοίκηση αναγνωρίζει χωρίς υποσημειώσεις πως υπάρχει άμεση ανάγκη εφαρμογή αυστηρότερων χωρικών ρυθμίσεων για την ανάπτυξη των ΑΠΕ, δεν δικαιολογείται η εφεξής αδειοδότηση έστω και ενός έργου που δεν είναι συμβατό με αυτές τις ρυθμίσεις.**